

Nr 139.

Av herr **Örne**, om skrivelse till Konungen angående åtgärder för införskaffande av vissa uppgifter rörande handelsföretags och individuella handelsidkares verksamhet.

I vid inneverande års riksdag framförda, till bevillningsutskottet hänvisade motioner har påkallats en genomgripande förändring av de beskattningsbestämmelser, som avse de kooperativa föreningarna. Även vid den stundande kommunalskattereformen torde denna fråga komma under riksdagens behandling.

För närvarande saknas emellertid material för frågans rätta bedömande. För konsumtionsföreningarna föreligger officiell statistik, upptagande individualuppgifter för varje i statistiken ingående förening. Av denna statistik kan inhämtas såväl föreningarnas medlemsantal, antal försäljningsställen och anställda, omsättning, omkostnader och nettoöverskott samt nettoöverskottets fördelning som också varje förenings tillgångar och skulder. För de privata handelsidkarna saknas däremot fullständigt motsvarande material, och förhållandet är detsamma beträffande de små handelsaktiebolagen med blott lokal betydelse. Dessa äro visserligen skyldiga att inlämna styrelsens förvaltningsberättelse samt balans- och vinst- och förlusträkning till patent- och registreringsverket, varigenom dessa handlingar bli offentliga, men ur dem torde endast i undantagsfall de här berörda uppgifterna kunna hämtas; i varje fall föreligger ingen från nu ifrågasvarande synpunkt tillfredsställande bearbetning av materialet.

Det synes undertecknad vara särskilt viktigt att få tillgång till jämförbara siffror, avseende de olika företagstypernas skattebidrag till det allmänna. Att utan sådana uppgifter bedöma, hur nu gällande bestämmelser i praktiken verka, är icke möjligt. Det klagas rätt allmänt över att de individuella idkarna av handel under de senaste åren lämnat ytterligt små skattebidrag till stat och kommun, och det torde vara tämligen väl känt, att särskilt värderingen av vissa naturaförmåner lämnar åtskilligt övrigt att önska ifråga om noggrannhet. Det synes mig också av det skälet vara önskvärt, att effektiva åtgärder vidtagas för att ernå likformighet och rättvisa på detta område. En utredning är enbart av sistnämnda anledning påkallad.

Då handelsidkarna genom sina organisationer oupphörligt beklaga sig över att de få bära en orimligt tung skattebelastning på grund av den »privilegerade ställning», de kooperativa föreningarna intaga, bör det för dem vara ytterst angeläget att medverka vid en sådan undersökning, som

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 3 saml. 38 häft. (Nr 139—143.)

bör verkställas genom Kungl. Maj:ts försorg och avse ett antal representativa stads- och landskommuner. I den mån lagligt tvång kräves för erhållande av primäruppgifterna, torde det ankomma på Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga förslag till betstämmler.

Det torde icke kunna påstås, att en undersökning av ifrågavarande art skulle innebära något obefogat ingrepp från det allmännas sida i den enskildes näringsverksamhet. Då de kooperativa föreningarna kunna lämna detaljerade uppgifter i berörda hänseende till offentligheten, bör det vara möjligt även för den enskilda handeln att göra det. Man synes rent av kunna ifrågasätta, om ej på grund av den sociala betydelsen av en välordnad varuförmedling till hushållen, en dylik uppgiftsskyldighet obligatoriskt borde åläggas varje handelsidkare inom minuthandeln och uppgifterna årligen för varje större kommun offentliggöras i en publikation till allmänhetens upplysning. Därom är emellertid icke nu fråga, utan endast om en representativ undersökning, avseende vissa typiska orter.

Beträffande de kooperativa föreningarna föreligga de behövliga uppgifterna redan i den officiella statistiken med undantag av specialuppgifter om taxeringen, men dessa uppgifter äro lätta att erhålla och föreligga redan beträffande 576 konsumtionsföreningar i en genom kooperativa förbundets försorg utarbetad statistik, vars resultat inom den närmaste tiden komma att offentliggöras.

På grund av vad sålunda anförts, får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t snarast möjligt täcktes vidtaga åtgärder för införskaffande från ett antal representativa kommuner av sådana uppgifter rörande de därstädes befintliga handelsföretagens och individuella handelsidkarnas verksamhet, som äro av vikt för bedömande av handelns beskattningsförhållanden, såsom omsättning, omkostnader, vinst av handelsrörelsen, mängden och värdet av de varor, handelsidkarna uttagit ur affären för hushållets behov, till kunderna direkt vid köpen eller annorledes lämnade rabatter samt företagen och handelsidkarna påförda skatter, allt under åren 1920 till 1923.

Stockholm den 21 januari 1924.

Anders Örne.